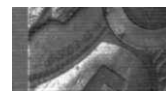

B

т а м е н е д ж м е н т

Сумського
національного
аграрного
університету

НАУКОВО-МЕТОДИЧ

7/2⁽³⁰⁾

2008

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ
Видається з 1996 року
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 8217 від 16.12.2003 р.

Редакційна рада

Ладина В.І., доктор
сільськогосподарських наук,
професор, чл.-кор. УААН,
головний редактор;

Фотіна Т.І., доктор
ветеринарних наук, професор,
заступник головного редактора;

Подгаєцький А.А., доктор
сільськогосподарських наук,
професор;

Касянчук В.В., доктор
ветеринарних наук, професор

Редакційна колегія серії

Михайлова Л.І., доктор
економічних наук, професор,
редактор;

Мишенієв Є.В., доктор
економічних наук, професор,
заступник редактора;

Борисова В.А., доктор
економічних наук, професор;
Месель-Веселян В.Я., доктор
економічних наук, професор;

Тархов П.В., доктор
економічних наук, професор;

Федоров М.М., доктор
економічних наук, професор;

Чупис А.В., доктор
економічних наук, професор;

Соколов М.О., доктор
економічних наук, професор;

Жмайлов В.М., кандидат
економічних наук, доцент

I

Експерти з напрямків
менеджмент - **Михайлова Л.І.**,
доктор економічних наук, професор;
економіка - **Мишенієв Є.В.**, доктор
економічних наук, професор

Технічний секретар серії

Данько Ю.І.

Згідно з постановою ВАК
від 14 листопада 2001 р. № 2-05/9
всі серії журналу
„Вісник Сумського національного
аграрного університету”
визнані фаховими виданнями

Друкується згідно з рішенням вченої
ради Сумського національного
аграрного університету.

Протокол № 12 від 01.07.2008 р.

(Вісникі

Сумського національного
аграрного університету

Серія «Економіка та менеджмент»

Випуск 7/2 (30), 2008

УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

Губенко В.І. Аграрний ринок України і СОТ: проблеми
державного регулювання.....3

Пономаренко Н.М. Використання технік креативності -
важливий фактор підвищення ефективності підготовки
менеджерів нового типу.....8

Дудкін О.В. Тенденції формування соціально
ответственного поведіння підприємств в Україні.....12

Обідина Я.І. Формування конкурентоспроможності
хлібопекарської промисловості Сумської області.....18

Макарова В.В. Становлення ринку землі як необхідна
умова існування приватної власності на землю.....23

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ АГРОГОСПОДАРЮВАННЯ

Шпикуляк О.Г. Політика регулювання в системі
аграрного ринку.....29

Маслак О.М., Єфанов В.А. Аналіз факторів впливу
на розвиток сільськогосподарської обслуговуючої
кооперації.....35

Онопрієнко І.М., Нечипоренко В.В.
Стан та перспективи виробництва молока в Україні... 38

Полятикіна Л.І. Організація діяльності фермерських
господарств.....41

Самойлик Ю.В. Характеристика регіонального
розвитку національної м'ясної промисловості.....48

Гаврильченко О.В. Організація сільськогосподарської
діяльності за центрами відповідальності.....56

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Таранюк Л.Н. Управление рисками проектов
реструктуризации в контексте оптимизации
результатов деятельности предприятия.....61

Мельничук Л.С. Продуктивність праці
в сільськогосподарських підприємствах.....67

<p style="text-align: center;">СЕРІЯ наукового журналу „Вісник Сумського національного аграрного університету”</p> <p>1. ЕКОНОМІКА ТА МЕНЕДЖМЕНТ 2. ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА 3. БУДІВНИЦТВО 4. ТВАРИННИЦТВО 5. МЕХАНІЗАЦІЯ ТА АВТОМАТИЗАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ 6. АГРОНОМІЯ І БІОЛОГІЯ</p> <p style="text-align: center;">Адреса редакції: 40021, м Суми, вул Кірова, 160 Телефон: (0542) 22-24*48, 22-25-70, 21-34-22 E-mail: magister_danko@mail.ru</p> <p>Підписано до друку 15.07.2008. Папір офсетний. Формат 70x108 1/16. Гарнітура «Arial». Друк, ризограф. Ум. друк. арк. 14,35. Обл.-вид. арк. 15,23. Тираж 300 прим. Зам. № 19.</p> <p style="text-align: center;">Видавництво ВТД „Університетська книга” 40030, Україна, м. Суми, вул. Кірова, 27 Тел./факс: (0542) 78-66-12 Тел.: (0542) 27-51-43 E-mail: info@book.sumy.ua Свідоцтво ДК № 489 від 18.06.2001</p> <p>Надруковано відповідно до якості наданих діапозитивів у ПП Кубраков С.Г. Україна, 40030, м. Суми, вул. Кірова, 25</p> <p>Відповідальність за точність наведених фактів, цитат та іншого несуть автори опублікованих матеріалів.</p> <p>Передрук матеріалів журналу тільки з дозволу редакції.</p> <p style="text-align: center;">Друкується в авторській редакції</p> <p style="text-align: center;">© Сумський національний аграрний університет</p>	<p>ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ</p> <p>Турчина С.Г. Міжнародне науково-технологічне партнерство: тенденції та перспективи розвитку.....71</p> <p>Ксенофонтowa М.М. Стратегічне завдання вітчизняних підприємств сфери АПК в рамках членства України в СОТ.....76</p> <p>- Волченко Н.В. Захист вітчизняних товаровиробників від демпінгового імпорту за умови членства у СОТ. 79</p> <p>Федорець Л.М. Структура зовнішньої торгівлі послугами Черкаського регіону.....85</p> <p>МАРКЕТИНГ</p> <p>Брух О.О. Особливості маркетингової інформаційної системи з використанням комп'ютерних технологій. . . . 90</p> <p>Гуторова І.В. Фактори, що формують конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств.....94</p> <p>Гацько А.Ф. Методологія визначення ефективності функціонування каналів розподілу продукції на ринку сільськогосподарської продукції.....98</p> <p>СОЦІАЛЬНІ ТА ЕКОЛОПІСНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ</p> <p>Славов В.П., Коваленко О.В. Енергетична ефективність сільської території: сутність, вимірювання, аналіз та система показників.....102</p> <p>Прокопенко О.В. Рациональна мотивація екологізації інноваційної діяльності підприємств з урахуванням факторів мотивування.....110</p> <p>Кобилкін О.М., Кобилкіна С.В. Проблеми екології в землеробстві та методи їх вирішення.....118</p> <p>Мамчук І.В. Роль екологічної ренти в процесі реструктуризації.....124</p> <p>Опаленко І.О. Інфраструктура ринку праці.....129</p> <p>Владечак А.В. Оцінка та пріоритетні напрямки врегулювання ринку праці сільських територій. . . г..... 133</p> <p>Строченко Н.І., Лазоренко К.С. Актуальні питання розвитку ринку праці Сумської області на сучасному етапі.....137</p> <p>ПРАЦІ ЗАКОРДОННИХ АВТОРІВ</p> <p>Chmielewska M., Ma'dra M. The idea of initiating the innovative activity based costing in the cooperative dairy ... 142</p> <p>Аристакесян А.В., Штрёбель Г.З., Калачевская Л.И. Внедрение и использование информационных систем как важный фактор развития сельского хозяйства.....145</p> <p>Анотації.....151</p> <p>Автори випуску.....163</p>
---	---

оптимальний варіант і спробувати працевлаштуватися. Водночас всі суб'єкти ринку праці скорочують час потрібний на отримання необхідної інформації. Отже, електронний ринок праці є інноваційним методом зменшення диспропорції між величинами пропозиції та попиту на робочу силу. В період масової комп'ютеризації суспільства цей метод працевлаштування є дуже поширеним та ефективним.

Висновки. Отже, повноцінне функціонування ринку праці можливе за умови розвинутої інфраструктури, тому наявність багатофункціональної і високоефективної інфраструктури є невід'ємною характеристикою цивілізованого ринку праці, показником його розвиненості й критерієм дієвості. В Україні таку інфраструктуру в повному розумінні поки що не створено. Таким чином, перед нами постає завдання комплексного, цілеспрямованого формування цивілізованої інфраструктури ринку праці, за якої можливо покращити показники трудової активності населення та надати їм рушійної сили в бік зростання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Васильченко В.С., Василенко П.М. Ринок праці: теоретичні основи і державна практика. Посіб. для працівників державної служби зайнятості. - К. - Ч. 1.-2000. - 318 с.
2. Качан Л. Нові технології гарантують безробітним і роботодавцям нову якість послуг // Праця і зарплата. - 2002. - № 12 (304). - С. 1.
3. Петюх В.М. Ринок праці: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 1999. - 288 с.
4. Герасимчук В.І. Ринкова інфраструктура та її вплив на ринок праці / Укр. інститут соц. дослід.-К., 1999.-33 с.
5. Сільченко С. Актуальні проблеми створення професійних спілок і первинних профспілкових організацій / Підприємництво, господарство і право. - 2003. - № 10. - С. 111.
6. Закон України "Про організації роботодавців" / Бухгалтерія в сільському господарстві. - 2001.-NS 15.-С. 18.

УДК 331.5

ОЦІНКА ТА ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ВРЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Владечак А.В.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Для забезпечення сталого людського та суспільного розвитку необхідним є становлення ринку праці кваліфікованої робочої сили, на якому професійно-кваліфікаційна і освітня структура попиту та пропозиції мають відповідати потребам ефективного функціонування економіки.

Дослідження показують, що сучасний стан і розвиток галузей економіки значною мірою визначаються чисельністю та структурою населення. За останні роки склалася тенденція прогресуючого зменшення чисельності сільського населення, зростання частки населення старшого віку, значного зменшення чисельності і питомої ваги працівників, зайнятих у сільськогосподарському виробництві. Такий стан вимагає системного аналізу трудового потенціалу сільського населення як у цілому по Україні, так і в регіональному аспекті.

Структурна перебудова економіки обумовила відповідні зміни на ринку праці України, зокрема щодо професійно-кваліфікаційного складу попиту і пропозиції робочої сили, рівня оплати праці. Ринок робочих місць, як складова ринку праці, відображає потребу в робочій силі і характеризується кількістю вакансій на підприємствах і організаціях.

Отже, ринок праці є передусім системою суспільних відносин, пов'язаних із купівлею і продажем товару робочої сили. Крім того, ринок праці є сферою

** Науковий керівник-д. е. н., професор Топіха І.Н.,*

працевлаштування, формування попиту і пропозиції на робочу силу. Його **може** трактувати як механізм, що забезпечує узгодження ціни та умов праці між роботодавцями і найманими працівниками. За цих умов важливу роль у питаннях збалансованості **ринюв** праці мають відігравати державні механізми регулювання цих важливих процесів. Оскільки ціна робочої сили в ринковій економіці формується на ринку праці, то гідна оплата нерозривно пов'язана із процесами розвитку і реформування ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розв'язання проблеми знаходять відображення в працях відомих економістів Бугуцького О.А., Завадського **Й.С.**, Ковальчук Т.М., Лахтіонової Л.А., Саблука П.Т., Шеремета Д.

Формулювання цілей статті. Встановлення рівня заробітної плати під впливом кон'юнктури ринку праці, що змінюється, стимулює працівників, як правило молодого віку, до опанування професій на які підвищується попит під впливом структурної перебудови. Але врегулювання ринку праці вимагає більш глибокого вивчення. За цих умов важливу роль у питаннях праці мають відігравати державні механізми її регулювання. Існує комплекс проблем, що потребують втручання держави в регулювання професійної збалансованості ринку праці та соціального захисту найменш конкурентоспроможних верств населення, особливо сільських територій.

Виклад основного матеріалу. Опрацювання аналітичної інформації та оцінка тенденції зміни окремих кількісних та якісних показників надають можливість стверджувати, що ринок праці кваліфікованої робочої сили за часів незалежності України зазнав низки суттєвих структурних і якісних трансформацій. В часи централізованої планової економіки сфера трудових відносин жорстко регулювалася, оскільки держава, виступаючи з позицій роботодавця - монополіста, визначала умови розподілу та перерозподілу трудових ресурсів. При цьому жорстко регламентованим було проведення державної політики оплати праці. Із започаткуванням побудови ринкової економіки в Україні на формування ринку праці значний вплив справила структурна перебудова, наслідком якої на перших етапах стало скорочення попиту на робочу силу, яке мало структурно-регресійний характер. Найбільш вразливими на ринку праці, що сформувався, виявилися працівники соціально-орієнтованих галузей економіки та більш високотехнологічних виробництв, пов'язаних із впровадженням прогресивних науково-технічних розробок.

Тенденція зниження економічної активності населення зумовлена інтенсивним скороченням обсягів безробіття в умовах повільного приросту кількості зайнятого населення, вона також супроводжувалася вибуттям зі складу робочої сили працездатного віку внаслідок обмеження можливостей щодо гідного працевлаштування. Однією з причин, які справляють істотний негативний вплив на формування ринку праці кваліфікованої робочої сили, є відсутність пріоритетності праці серед соціальних цінностей значної частки працездатного населення, переважно молодого віку. В умовах низької ціни робочої сили та слабкої залежності оплати праці від її результатів і трудових зусиль працівника, особливо для значної частини освіченої молоді, соціальна цінність праці є невисокою. Відсутність прямої залежності між кваліфікацією праці та її оплатою мотивацію до розвитку трудового потенціалу різко знижує.

Отже, без створення достатніх економічних та соціальних умов для формування високо мотивованої та висококваліфікованої робочої сили в нашій країні існуватиме лише вагомий освітній потенціал робочої сили, який не трансформується повною мірою в людський капітал.

У 2006 році ситуація на ринку праці набула позитивних ознак. Серед основних чинників впливу на попит на ринку праці кваліфікованої робочої сили слід відзначити

темпи зростання ВВП, рівень заробітної плати, обсяги інвестицій, наявність високотехнологічних робочих місць, рівень освіти і кваліфікації робочої сили.

Але економічна активність сільських територій залишається низькою, про що свідчать дані таблиці 1.

Таблиця 1

Рівень економічної активності населення південного регіону в середньому за 2006-2007 рр., %

	Всього	Утому числі за віковими групами, років						Працездатного віку
		15-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60-70	
Все населення	62,2	40,8	81,4	85,1	84,7	63,4	21,4	71,2
жінки	56,8	36,1	73,4	80,1	83,0	55,7	19,3	67,8
чоловіки	68,2	45,4	89,3	90,3	86,6	72,9	24,6	74,5
Міське населення	61,3	38,7	82,6	86,0	85,2	61,9	13,2	70,9
Сільське населення	64,2	46,2	78,3	83,1	83,4	67,3	35,7	71,8

Дані таблиці свідчать, що рівень економічної активності населення віком 15-70 років у 2007 р., порівняно з 2006 р., не змінився і становив 62,2 %, а для населення працездатного віку зріс із 70,9 до 71,2 %. Найвищий рівень економічної активності населення був характерним для осіб віком 30-49 років, найнижчий - для молоді віком від 15-24 роки та осіб пенсійного віку.

Зростання рівня зайнятості відбулося за рахунок жителів міської місцевості працездатного віку, тоді як у сільській місцевості аналогічний показник знизився. З 1993 р до 2007 р. чисельність сільського населення зменшилася на 1,7 млн. осіб, або в середньому щороку на 132 тис. осіб. Лише за два останні роки щороку чисельність сільського населення зменшувалася більш як на 200 тис. осіб, і темпи її зменшення вищі ніж міського населення і всього населення. Відповідно зменшується частка сільського економічно-активного населення (рисунок 1).

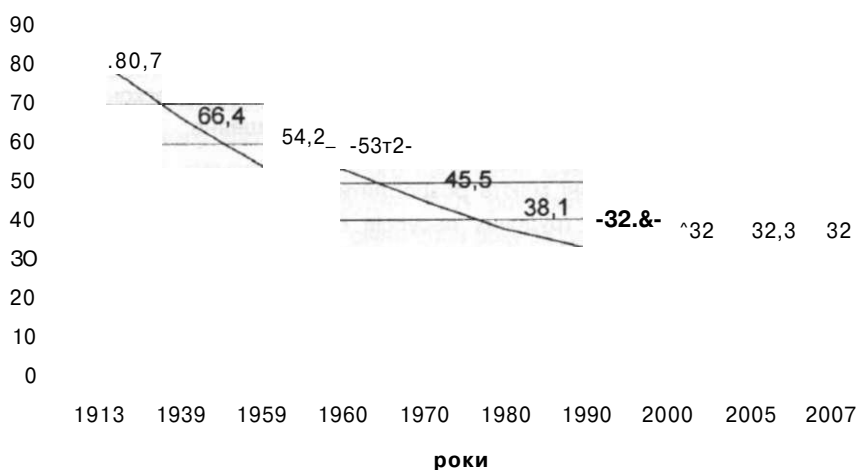

Рис 1. Динаміка частки сільського економічно-активного населення в загальній чисельності населення України, %

Оцінка показника в динаміці дає підставу стверджувати, що у 1913 р. частка сільського економічно-активного населення у загальній чисельності населення становила

майже 81 %, а з кінця 80-х років вона перебувала в межах 32 %. Станом на 1 січня 2007 р. порівняно з 1 січня 2000 р. сільське населення скоротилося на 5,7 %. Аналіз складу постійного сільського населення свідчить, що в цілому по Україні склалася тенденція до зменшення питомої ваги населення молодше працездатного віку, зростання населення працездатного та старше працездатного віку в складі загальної чисельності, що формують ринок робочої сили.

Найвищий рівень населення працездатного віку - понад 65 % спостерігається у Автономній Республіці Крим, Закарпатській, Миколаївській, Одеській, Херсонській областях, а найнижчим є рівень у Вінницькій, Житомирській, Київській, Сумській, Черкаській, Чернігівській, де частка сільського населення старше працездатного віку перевищує 30 % чисельності.

Економічно неактивне населення є вагомим резервом для активізації ринку праці. Досягнення оптимальної економічно і соціально-ефективної зайнятості сільських мешканців є невід'ємною складовою відновлення української економіки. Стимулами цього процесу мають бути ринкові важелі і цілеспрямовані заходи господарської політики на всіх рівнях. Якщо в розвинутих країнах вирішення проблем зайнятості зазвичай не вимагає кардинальних змін економічної стратегії, то в Україні для цього потрібні докорінні економічні зміни. Передумовою таких змін є фінансова стабілізація, підтримка й інтенсифікація економічного зростання, збільшення ресурсів для інвестиційної активності і вирішення соціальних проблем.

Для вирішення всіх цих завдань держава має прогнозувати ситуацію на ринку праці, знаходити підтримувати і формувати «осередки зростання» в економіці, проводити відповідну структурну, регіональну й інвестиційну політику, регулювати зовнішньоекономічні зв'язки, сприяти адаптації працівників до вимог ринку праці.

Висновки. Проведений аналіз стану ринку праці засвідчив, що ринок праці в Україні розбалансований і потребує удосконалення державних механізмів та важелів його регулювання. Встановлено, що в розрізі окремих професій пропозиція робочої сили значно перевищує попит.

Нині на селі ще зберігся значний трудовий потенціал. Поряд з цим існує проблема відкритого та прихованого безробіття. Село втрачає кваліфіковані кадри фахівців і робітників. Чисельність працівників підприємств сільського господарства необхідно стабілізувати та оптимізувати за рахунок удосконалення структури сільськогосподарського виробництва та поліпшення фінансового стану сільськогосподарських підприємств.

На державному рівні мають розроблятися та реалізовуватися програми щодо ефективного використання трудових ресурсів села, створення нових робочих місць, розширення та вдосконалення соціальної інфраструктури території.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Аграрна праця та соціальний розвиток села (О.А. Бугуцький та ін. (за ред. П.Саблука).- ВИПОЛ, 2003 р.-302 с.
2. Баланюк І.Ф. Пулім В.А. українське селянство як людський капітал і стратегічний ресурс розвитку села // Економіка АПК.-2004. №5,-с. 159-161
3. Клочан В.П., Муляр В.П. Зайнятість населення Миколаївської області // Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2002 р - №1, с.36-39
4. Руснак А.Д. Решитько Т.В. забезпечення зайнятості сільського населення в пореформлений період // Економіка АПК.-2005 р.- №5.-с. 117-120
5. Ціхановська О.М. Тенденції розвитку ринку праці у сільській місцевості // Економіка АПК.- 2005р.-№ 8.-С.132-138

Вимоги до оформлення статей і матеріалів та форми їх подання до редакції

1. Для опублікування в журналі приймаються раніше неопубліковані наукові роботи. Основною мовою журналу є українська, але допускаються публікації російською та англійською мовами. В цьому випадку до рукопису автори додають розгорнуту анотацію українською мовою обсягом не менше однієї тисячі друкованих знаків.
2. Рукопис має бути роздрукованим у двох примірниках на аркушах білого паперу формату А4 з одного боку. До рукопису додається дискета 3.5' або CD-диск, на якому містяться електронна версія рукопису у форматі * rtf, а також збережені окремими файлами ілюстрації (див. п. 4). Обсяг рукопису не повинний перевищувати 0,5 друк. арк. разом з рисунками та таблицями. Розмір шрифту 12рі з подвійним машинописним (1,5 комп'ютерним) інтервалом. Приймаються також рукописи надіслані електронною поштою.
3. Обов'язкові структурні елементи статті: індекс УДК, назва статті, прізвище та ініціали автора (авторів), текст статті, список літератури, анотації. Список літератури оформляється згідно державного стандарту. Анотації обов'язково подаються українською, російською та англійською мовами. Кожна анотація (300-350 знаків) повинна розпочинатися назвою статті та ПІБ авторів відповідною мовою.
4. Рисунки та формули обов'язково мають бути вставленими в текст. Зображення має бути чорно-білим. Необхідно використовувати доступні для чорно-білого зображення засоби візуального розрізнення фігур та ліній, що несуть різне значення навантаження. Для набору формул необхідно використовувати лише вбудований в Microsoft Office редактор формул. Крім того, рисунки повинні бути збереженими окремими файлами в тому редакторі, засобами якого вони виконувалися (файли з розширенням *.xls, *.bmp, *.tif, *.jpg, *.gif). Максимальні параметри (реальні розміри) ілюстрацій та таблиць-120x200 мм.
5. Обов'язково вказується джерело запозиченого матеріалу.
6. До статті додаються відомості про автора (авторів), оформлені окремим файлом і на окремому аркуші, де вказується: а) прізвище, ім'я, по батькові автора; б) вчене звання, науковий ступінь; в) місце роботи, посада; г) адреса для листування; д) тел./факс, адреса електронної пошти (обов'язково).
7. До друку приймаються наукові статті, які мають такі елементи **(із зазначенням)**: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним об'рунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку („Бюлетень ВАК України”, № 1, 2003 р.)
8. До кожної статті обов'язково додається експертний висновок. До статей авторів без вченого ступеня додається рецензія доктора наук відповідного напрямку.
9. Вартість публікації становить 15 грн за кожен повну та не повну сторінку. На одну статтю редакція надсилає один примірник збірника. Велике прохання до авторів погоджувати з редколегією замовлення додаткових примірників заздалегідь.
10. Рішення про опублікування приймає редколегія. До статті можуть бути внесені редакційні правки без погодження з автором (авторами).
11. Статті, оформлені без урахування вище зазначених вимог, до розгляду не приймаються.
12. Рукописи, відхилені редакційною колегією, авторам не повертаються і не рецензуються.

Наші реквізити:

СНАУ, 40021, вул. Кірова 160, м. Суми, Україна;
Код 04718013, р/р 35229020000019 в УДК в Сумській області
МФО 837013 із зазначенням платежу:
за публікацію в серії «Економіка та менеджмент», прізвища та імені